

У К Р А І Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

П Р О Е К Т Р І Ш Е Н Н Я

Про затвердження Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Регіональну програму збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки (далі – Програма), що додається.

2. Одеській обласній державній адміністрації під час підготовки проекту рішення щодо внесення змін до обласного бюджету при формуванні проектів бюджетів на 2019 рік та на 2020-2023 роки передбачати видатки на реалізацію заходів, визначених Програмою, відповідно до наявних фінансових ресурсів.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

*Проект рішення обласної ради підготовлено
Департаментом екології та природних ресурсів
Одеської обласної державної адміністрації та
внесено головою обласної державної
адміністрації*

Додаток до рішення
обласної ради

від _____

№ _____

**Регіональна програма збереження і
відновлення водних ресурсів у басейні
Куяльницького лиману на
2019-2023 роки**

1. Визначення проблеми на розв'язання якої спрямована Програма

Куяльницький лиман належить до групи закритих лиманів північно-західного Причорномор'я, відокремлений від Чорного моря пересипом. Є водоймою загальнодержавного значення, відомий як важливий рекреаційний і бальнеологічний об'єкт державного значення. Високі лікувальні властивості мають унікальні грязі і ропа лиману. Однак за останнє десятиріччя екологічний стан Куяльницького лиману характеризується як кризовий, що через катастрофічне обміління водойми, що привело до підвищення солоності ропи. У зв'язку з цим виникла загроза повного зникнення лиману та втрати запасів лікувальних ресурсів, а також своєї рідної флори і фауни водойми.

Водність Куяльницького лиману та його сольовий режим залежать від співвідношення величини атмосферних опадів, що випали на водне дзеркало лиману, і об'єму випаровування з нього, а також регулювання річкового стоку води на водозбірному басейні лиману. Враховуючим неможливість впливу на атмосферні опади та випаровування, залишається лише варіант збільшення річкового та балочного припливу води у лиман.

До Куяльницького лиману впадають такі водотоки як Великий Куяльник, Довбока, Кубанка, Гільдендорфська та Корсунцівська балки. Основним з них є річка Великий Куяльник, яка має статус водного об'єкта місцевого значення та належить до басейну річок Причорномор'я. Річка Великий Куяльник протікає територіями Подільського, Ананьївського, Ширяївського та Іванівського районів Одеської області. Басейн річки частково знаходиться на території Березівського, Захарівського та Лиманського районів.

Згідно з даними водогосподарського паспорта загальна кількість ставків та водосховищ у басейні річки становить 85 водойм, також наявні 148 гідротехнічних споруд (далі – ГТС), у тому числі:

№ п/п	Район	Кіл-ть водойм	у тому числі		Кіл-ть ГТС	у тому числі		у тому числі	
			з водою	без води		у задов. стані	у незадов. стані	мають власника/користувача	безхазні
1	Подільський	24	14	10	45	39	6	26	19
2	Ананьївський	6	3	3	13	13	-	-	13
3	Ширяївський	17	4	13	34	34	-	-	34
4	Іванівський	27	5	22	24	26	8	12	22
5	Березівський	6	-	6	12	12	-	-	12
6	Лиманський	5	-	5	10	8	2	-	10
	Всього	85	26	59	148	132	16	38	110

Водні ресурси річки Великий Куяльник значно зарегульовані. Їх поповнення відбувається, насамперед, за рахунок опадів, ґрунтові стоки мають незначний вплив. В останні роки у зв'язку з кліматичними змінами (збільшенням посушливості клімату) ситуація значно погіршилась. Спостерігається інтенсивне і частково повне пересихання всіх приток у басейні річки. Більшість штучних водойм тривалий період року знаходяться без води.

За рахунок впливу штучних водойм величина річного стоку у багатководні роки зменшується на 26-46 % (із забезпеченістю $P = 5-25$ %); у середні за

водністю роки ($P = 50 \%$) – на 65-70 %; у маловодні роки ($P \geq 75 \%$) річний стік наближається до нуля (річка пересихає).

У басейні Куяльницького лиману практично не здійснюються заходи щодо комплексного раціонального використання водних ресурсів, їх захисту від забруднення та виснаження. Так, за даними досліджень у басейні річки Великий Куяльник у попередні роки виявлено:

- крім штучних водойм існують ще кар'єри, копані, частина яких заповнена водою; у випадках максимального наповнення водою їх загальний об'єм сягає 15,6 млн м³ (з площею водної поверхні 6,26 км²), що перевищує обсяг стоку річки в розрахунковий маловодний рік, який спостерігається один раз у 20 років;

- навесні кожного року та після значних дощових опадів всі ці водойми наповнюються водою, яка з більшості з них у господарській діяльності не використовується, а влітку майже вся випаровується або фільтрується;

- більшість гребель не має водопропускних споруд, тобто стік води через них відбувається лише після їх наповнення;

- повністю порушений біоценоз пониззя річки, а верхів'я та середня частина річки характеризуються високим ступенем деградації біоценозу, для відновлення якого необхідним є поновлення стоку води.

Значний вплив на зменшення стоку річок має замулення їх русел, що й досі триває і яке відбувається внаслідок процесів ерозійного змиву, викликаного господарською діяльністю на водозборі.

В оренді знаходиться 1 водойма - Ширяївський ставок № 1 - ПП «Дельта» Ширяївського району. Лише 4 водойми мають паспорти: Ананьївський район - Новоалександрівський ставок № 1; Ширяївський район - Ширяївський ставок № 1; Іванівський район - Силівське та Северинівське водосховища.

Забір підземної води здійснюється 83 підприємствами, у тому числі: 34 – Іванівського, 2 – Подільського, 47 – Ширяївського районів. За даними Басейнового управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю використання води у басейні річки Великий Куяльник у 2017 році склало 0,813 млн м³, у тому числі:

- на сільськогосподарське водопостачання – 0,144 млн м³ (17,7 %);

- на господарсько-побутові потреби – 0,643 млн м³ (79,1 %);

- на виробничі потреби – 0,027 млн м³ (3,2 %).

Поверхневі водні ресурси лиману використовуються з 2006 року лише підприємством ДП «Клінічний санаторій ім. Пирогова».

На виконання постанови Ради Міністрів УРСР від 07 березня 1985 року № 102 «Про межі округу та зон санітарної охорони курорту Куяльник в Одеській області» свого часу було виконано прив'язку до місцевості знаків меж зон санітарної охорони курорту «Куяльник». Більшість з цих знаків на сьогодні втрачені, тому потребують відновлення. Не встановлені водоохоронні зони і прибережні захисні смуги лиману та річок, що в нього впадають.

Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я з виділенням в окремому розділі водогосподарської ділянки узбережжя Чорного моря між Дністровським лиманом та Дніпровським лиманом, враховуючи річку Великий Куяльник з Куяльницьким лиманом, немає.

Для подолання кризового стану водних ресурсів басейну Куяльницького лиману реалізовувалась «Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2018 роки», більшість запланованих заходів якої не було виконано з різних причин. Тому вдалось лише частково розв'язати проблему існування Куяльницького лиману. У 2014 році спроектована, побудована та експлуатується гідротехнічна споруда, яка з'єднує Куяльницький лиман та Одеську затоку, по якій подається морська вода у лиман у холодний період року.

Моніторингом встановлено, що в результаті запуску морської води у 2014-2019 роках простежилась позитивна тенденція підвищення рівня і зниження солоності води в лимані та відносна стабілізація площі водного дзеркала до 40 км². Однак, з початку роботи гідротехнічної споруди разом з морською водою до Куяльницького лиману вже додатково надійшли тонн солей, які постійно акумулюються у водоймі. Також не досягнуто стабільного діапазону мінералізації води 70-170 г/дм³, що необхідно для забезпечення сталої життєдіяльності біологічного компоненту екосистеми лиману. У лимані спостерігається велика мінливість солоності води у часі: весною, із запуском води з моря, вона знижується, а наприкінці літа знов підвищується на деяких ділянках лиману до 240-300 г/дм³. Обводнення лиману дало змогу відновитися популяціям артемії у лимані. З морською водою до лиману потрапляють до 7 морських видів макро- і мікро- рослинності, які не спричиняють суттєвої небезпеки для вторгнення в екосистему лиману.

Для стабілізації водного балансу Куяльницького лиману необхідне надходження води у кількості 10-15 млн м³/рік з річки Великий Куяльник та з інших джерел.

У 2018 році Одеський державний екологічний університет провів другий етап науково-дослідної роботи з обстеження русла річки Великий Куяльник. За результатами роботи розроблено наукове обґрунтування та рекомендації щодо:

- необхідних заходів з розчищення водозаборів річки Великий Куяльник від штучних водойм щодо обсягів регулювання стоку річки;

- кількості, місцезнаходження, морфометричних характеристик та конфігурації у плані штучних водойм, гідротехнічних і підпірних споруд в русло-балковій мережі у басейні річки для сучасних та сценарних кліматичних умов з урахуванням Водного кодексу України та Водної Директиви ЄС 2000/60/ЄС; можливого відновлення меандрів природного русла річки та її заплави, а також з розчищення і рекультивування сучасного штучного русла (спрямленого і каналізованого) та його природних ділянок;

- оцінки потенційно можливої ефективності від проведення заходів з відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму річки.

Необхідна нова Програма збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки.

Під час складання заходів нової Програми враховано:

- обмеженість бюджетного фінансування на заходи нової Програми;
- необхідність виконання всіх запланованих заходів нової Програми;
- досягнення мети Програми – відновлення та оздоровлення водних ресурсів Куяльницького лиману, зокрема річки Великий Куяльник та інших водотоків, які живлять лиман;

- планування заходів, достатніх для досягнення мети нової Програми і забезпечених фінансуванням;
- достатнє й ефективне використання бюджетних коштів;
- загальний природоохоронний ефект від виконання заходів нової Програми.

2. Визначення мети Програми

Метою Програми є екологічне оздоровлення басейну Куяльницького лиману включно з водотоками, які його живлять, відновлення сталого і збалансованого функціонування водної екосистеми басейну Куяльницького лиману, забезпечення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів.

3. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання Програми

Шляхи і засоби розв'язання проблеми:

- розробка, затвердження і впровадження плану управління водними ресурсами басейну Куяльницького лиману;
- поліпшення екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;
- зменшення дефіциту прісного водного балансу Куяльницького лиману за рахунок відновлення стоку річки Великий Куяльник та інших водотоків в басейні лиману;
- здійснення заходів з реалізації Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення»;
- науковий супровід та моніторинг (обстеження) гідроекологічного стану водних об'єктів у басейні лиману;
- здійснення інших заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних об'єктів у басейні Куяльницького лиману;
- проведення робіт з реабілітації водних ресурсів в районі Лузанівських ставків;
- проведення оцінки впливу на довкілля планової діяльності;
- моніторинг й оцінка ефективності проведених робіт;
- підвищення екологічної свідомості широких верств населення (розповсюдження екологічних знань).

Паспорт Програми надано у Додатку 1 до Програми.

Джерелами фінансування Програми є державний бюджет, місцеві бюджети, кошти небюджетних джерел. Орієнтовний обсяг фінансування, необхідного для реалізації заходів Програми, становить 548 447 849 грн, у тому числі за рахунок коштів:

- державного бюджету – 351 000 000 грн;
- обласного бюджету – 63 248 000 грн;

- обласного фонду охорони навколишнього природного середовища – 12 300 000 грн;

- районних, міських (міст обласного значення) бюджетів – 50 000 грн;

- коштів небюджетних джерел – 122 047 849 грн.

Обсяг фінансування Програми уточнюються під час складання обласного бюджету на відповідний рік у межах наявного фінансового ресурсу.

Ресурсне забезпечення Програми надано у додатку 2 до Програми.

Строк реалізації Програми становить 5 років: 2019 - 2023 роки.

Програма реалізується у 2 етапи:

1 етап – 2019-2020 роки;

2 етап – 2021-2023 роки.

4. Напрями діяльності та заходи Програми

Напрямами діяльності Програми є:

1. Створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману.

2. Поліпшення екологічного стану в басейні річки Великий Куяльник і Куяльницького лиману.

3. Науковий супровід та обстеження гідроекологічного стану в басейні лиману.

4. Заходи до реалізації Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення».

5. Просвітницькі заходи.

Всього передбачено 15 природоохоронних заходів з реалізації Програми.

Напрями діяльності та заходи Програми наведено у додатку 3 Програми.

5. Очікувані результати та ефективність Програми

Очікувані результати Програми:

- збереження Куяльницького лиману як унікального лікувального водного об'єкта загальнодержавного значення;

- відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману;

- створення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів Куяльницького лиману;

- проведення робіт з реабілітації водних ресурсів у районі Лузанівських ставків;

- підвищення екологічної свідомості широких верств населення щодо статусу та значення Куяльницького лиману.

Кількісні показники та ефективність (кінцевий результат) Програми оцінюється відновленням і можливістю вільного природного водотоку щороку до Куяльницького лиману у кількості 10-15 млн м³ прісної води.

6. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координацію діяльності щодо реалізації заходів Програми здійснює Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації.

Відповідальний виконавець щороку до 15 липня та до 15 січня подає до Департаменту економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації звіт про стан реалізації Програми.

Поточний контроль за ходом реалізації Програми здійснює постійна комісія Одеської обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

Після закінчення Програми відповідальний виконавець не пізніше, ніж у двомісячний термін складає підсумковий звіт про результати її виконання та готує матеріали на розгляд Одеської обласної ради.

ПАСПОРТ**Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні
Куяльницького лиману на 2019-2023 роки**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
2.	Розробник Програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
3.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації
4.	Учасники Програми	Структурні підрозділи обласної державної адміністрації, центральних органів виконавчої влади і їх територіальні органи, районні державні адміністрації, виконавчі комітети рад міст обласного значення, органи місцевого самоврядування області, юридичні особи усіх форм власності
5.	Термін реалізації Програми	2019-2023 роки
5.1.	Етапи виконання Програми (для довгострокових програм)	I етап: 2019-2020 роки II етап: 2021-2023 роки
6.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Державний бюджет України, обласний, районні, міські бюджети
7.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього,	548 447 849 грн
	у тому числі:	
	коштів державного бюджету	351 000 000 грн
7.1	коштів місцевого бюджету	75 598 000 грн
	у тому числі:	
	обласного бюджету	63 050 000 грн
	обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12 300 000 грн
	районних, міських (міст обласного значення) бюджетів	50 000 грн
7.2	коштів інших джерел	122 047 849 грн

Напрями діяльності та заходи Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), грн.						Очікуваний результат
					Усього	I етап		II етап			
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
1. Створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману											
1.1.	Обстеження, паспортизація водних об'єктів, гідротехнічних споруд (аналіз водокористування, джерел забруднення, створення реєстру споруд та їх власників) басейну Куяльницького лиману, річки Великий Куяльник і інших водотоків	2019-2023	Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, районні державні адміністрації, Державна екологічна інспекція в Одеській області	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети	Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет						Вихідні дані про гідротехнічні споруди, водні об'єкти, джерела забруднення для створення системи управління
1.2.	Заходи щодо підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману (створення системи управління водними ресурсами)	2019-2023	Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, районні державні адміністрації, об'єднані територіальні громади, органи місцевого самоврядування	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети	Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет						Створення системи управління водними ресурсами
1.3.	Запровадження автоматизованої геоінформаційної системи (створення та ведення електронного програмного забезпечення та бази даних про стан Куяльницького лиману)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. обласний бюджет	900000 900000	500000 500000	100000 100000	100000 100000	100000 100000	100000 100000	Створення та ведення бази даних і ГІС про природні, у тому числі біологічні, ресурси Куяльницького лиману
Разом за напрямом діяльності 1				Усього у т.ч.	900000	500000	100000	100000	100000	100000	
				обласний бюджет	900000	500000	100000	100000	100000	100000	
2. Поліпшення екологічного стану в басейні річки Великий Куяльник і Куяльницького лиману											
2.1.	Розробка проектно-кошторисної документації (ПКД) щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману (проектів, робочої документації, проекту організації будівництва), проведення узгодження державних експертиз ПКД, затвердження ПКД. Проведення екологічної експертизи (проведення процедури з оцінки впливу на довкілля, врахування пропозицій і зауважень громадськості, отримання висновків та рішень про провадження планової діяльності)	2019	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	12300000 12300000	12300000 12300000	- -	- -	- -	- -	Розробка та затверджена ПКД на виконання робіт. Отримання висновку з оцінки впливу на довкілля, рішення про провадження планової діяльності
2.2.	Заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану річки Великий Куяльник, інших водотоків і Куяльницького лиману по затвердженій ПКД (отримання дозволів на виконання будівельних робіт, складання проекту виконання робіт, виконання робіт, складання актів готовності, отримання рішень і сертифікатів про прийняття в експлуатацію)	2020-2022	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, Управління капітального будівництва Одеської ОДА, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч. державний бюджет обласний бюджет	390000000 351000000 390000000	- - -	130000000 117000000 130000000	130000000 117000000 130000000	130000000 117000000 130000000	- - -	Проведення робіт з розчищення русел річок, балок

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), грн.						Очікуваний результат
					Усього	I етап		II етап			
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
2.3.	Заходи, спрямовані на запобігання забрудненню водних ресурсів в районі Лузановських ставків (рекультивация ставків і розміщення парку)	2019-2022	Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього, у т.ч.	122048000	20000000	30000000	30000000	42048000	–	Створення рекреаційного об'єкту
				кошти небюджетних джерел	122048000	20000000	30000000	30000000	42048000	–	
2.4.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, видалення відходів в басейні річки Великий Куяльник і Куяльницького лиману (проведення робіт з інвентаризації сміттєзвалищ, ліквідація стихійних звалищ і тих, що знаходяться в межах охоронних зон)	2019-2023	Органи місцевого самоврядування, районні державні адміністрації, Державна екологічна інспекція в Одеській області	Усього, у т.ч. районні, міські (міст обласного значення) бюджети	Об'єм коштів на відповідний рік визначається рішенням про місцевий бюджет						Створення даних про сміттєзвалища та ліквідація джерел забруднення
Разом за напрямом діяльності 2				Усього у т.ч.	524347849	323000000	160000000	160000000	172047849	0	
				державний бюджет	351000000	0	117000000	117000000	117000000	0	
				обласний бюджет	390000000		130000000	130000000	130000000	0	
				обласний фонд охорони навколишнього природного середовища	123000000	123000000					
				кошти небюджетних джерел	122047849	200000000	300000000	300000000	42047849	0	
3. Науковий супровід та обстеження гідроecологічного стану в басейні Куяльницького лиману											
3.1.	Наукові дослідження гідроecологічного режиму і стану Куяльницького лиману та морської води з Одеської затоки (робота з гідрологічного, гідрохімічного, гідробіологічного та медико-біологічного обстеження)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, суб'єкти господарювання, установи відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч.	111000000	21000000	21000000	22000000	23000000	24000000	Отримання та аналіз даних стану природних ресурсів
				обласний бюджет	111000000	21000000	21000000	22000000	23000000	24000000	
Разом за напрямом діяльності 3				Усього у т.ч.	111000000	21000000	21000000	22000000	23000000	24000000	
				обласний бюджет	111000000	21000000	21000000	22000000	23000000	24000000	
4. Заходи до реалізації Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення»											
4.1.	Розроблення (підготовка проекту) програми розвитку природної території курорту «Куяльницький лиман» (у відповідності до Закону України «Про курорти»)	2019	Управління туризму, рекреації та курортів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч.	200000	200000	–	–	–	–	Розробка проекту програми
				обласний бюджет	200000	200000	–	–	–	–	
4.2.	Розробка/уточнення проекту землеустрою щодо встановлення меж округу і зон санітарної охорони курорту. Проведення санітарно-епідеміологічної експертизи проекту зон санітарної охорони курорту та проведення експертизи проекту щодо оцінки впливу на довкілля.	2019-2020	Управління туризму, рекреації та курортів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч.	5000000	2500000	2500000	–	–	–	Відновлення трьох зон санітарної охорони курорту
				обласний бюджет	5000000	2500000	2500000	–	–	–	
4.3.	Розробка проектів землеустрою щодо встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг Куяльницького лиману, річки Великий Куяльник та інших водотоків, проведення експертиз, внесення в натуру меж	2019-2020	Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч.	5000000	2500000	2500000	–	–	–	Відновлення охоронних зон водних об'єктів з визначенням правил охорони, створення сприятливого режиму, попередження їх забруднення і вичерпання
				обласний бюджет	5000000	2500000	2500000	–	–	–	
Разом за напрямом діяльності 4				Усього у т.ч.	10200000	5200000	5000000	0	0	0	
				обласний бюджет	10200000	5200000	5000000	0	0	0	

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), грн.					Очікуваний результат	
					Усього	I етап		II етап			
						2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік		2023 рік
5. Просвітницькі заходи											
5.1.	Проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища унікальних природних ресурсів басейну Куяльницького лиману і річки Великий Куяльник (передачі, конкурси, стенди, банери, екскурсії, лекції, зустрічі, прибирання тощо)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет районні, міські (міст обласного значення) бюджети	500000 450000 50000	100000 90000 10000	100000 90000 10000	100000 90000 10000	100000 90000 10000	100000 90000 10000	Доведення до відома громадськості знань про Куяльницький лиман
5.2.	Проведення науково-технічних конференцій, семінарів, фестивалів тематики охорони довкілля басейну Куяльницького лиману, (залучення до роботи громадських організацій)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	250000 250000	50000 50000	50000 50000	50000 50000	50000 50000	50000 50000	Обговорення з громадськістю заходів по відновленню та збереженню природних ресурсів Куяльницького лиману
5.3.	Видання поліграфічної продукції (наукова, науково-популярна, просвітницька, енциклопедія тощо) з екологічної тематики басейну Куяльницького лиману	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	850000 850000	490000 490000	360000 360000	- -	- -	- -	Видання спеціальної літератури
5.4.	Створення і ведення бібліотек, відеотек (сайту у мережі Інтернет)	2019-2023	Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації, установи, суб'єкти господарювання відповідно до результатів публічних закупівель	Усього у т.ч. обласний бюджет	300000 300000	100000 100000	50000 50000	50000 50000	50000 50000	50000 50000	Залучення громадськості до активних дій та безпосередньої участі у заходах програми
Разом за напрямом 5				Усього у т.ч. обласний бюджет районні, міські (міст обласного значення) бюджети	1900000 1850000 50000	740000 730000 10000	560000 550000 10000	200000 190000 10000	200000 190000 10000	200000 190000 10000	
Всього за Програмою				Усього у т.ч. державний бюджет місцевий бюджет, у тому числі: обласний бюджет обласний фонд охорони навколишнього природного середовища районні, міські (міст обласного значення) бюджети кошти небюджетних джерел	548447849 351000000 75400000 63050000 12300000 50000 122047849	40840000 0 20840000 8530000 12300000 10000 20000000	167760000 117000000 20760000 20750000 0 10000 30000000	162500000 117000000 15500000 15490000 0 10000 30000000	174647849 117000000 15600000 15590000 0 10000 42047849	2700000 0 2700000 2690000 0 10000 0	

*обсяг коштів на відповідний рік визначається рішення про місцевий бюджет

Додаток 2 до Програми

Ресурсне забезпечення Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки

грн.

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми					Усього витрат на виконання програми
	I етап		II етап			
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	
Усього	40840000	167760000	162500000	174647849	2700000	548447849
державний бюджет	0	117000000	117000000	117000000	0	351000000
місцевий бюджет, у тому числі:	20840000	20760000	15500000	15600000	2700000	75400000
обласний бюджет (загальний фонд)	8530000	20750000	15490000	15590000	2690000	63050000
обласний фонд охорони навколишнього природного	12300000	0	0	0	0	12300000
районні, міські (міст обласного значення) бюджети	10000	10000	10000	10000	10000	50000
Кошти небюджетних джерел	20000000	30000000	30000000	42047849	0	122047849

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

вул. Канатна, 83, м. Одеса, 65107, тел./факс (048) 728-35-05
e-mail: ecolog@odessa.gov.ua веб-сайт: <http://ecology.odessa.gov.ua/> код ЄДРПОУ38721915

№ _____
на № _____ від _____

**Пояснювальна записка до проекту рішення «Про затвердження
Регіональної програми збереження і відновлення водних ресурсів у басейні
Куяльницького лиману на 2019-2023 роки»**

Для подолання кризового стану водних ресурсів басейну Куяльницького лиману реалізовувалась «Регіональна програма збереження і відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2012-2018 роки», більшість запланованих заходів якої не було виконано з різних причин. Тому вдалось лише частково розв'язати проблему існування Куяльницького лиману. У 2014 році спроектована, побудована та експлуатується гідротехнічна споруда, яка з'єднує Куяльницький лиман та Одеську затоку, по якій подається морська вода у лиман у холодний період року.

Моніторинговими дослідженням встановлено, що в результаті запуску морської води у 2014-2019 роках простежилась позитивна тенденція підвищення рівня і зниження солоності води в лимані та відносна стабілізація площі водного дзеркала до 40 км². Однак, з початку роботи гідротехнічної споруди разом з морською водою до Куяльницького лиману вже додатково надійшли тонн солей, які постійно акумулюються у водоймі. Також не досягнуто стабільного діапазону мінералізації води 70-170 г/дм³, що необхідно для забезпечення сталої життєдіяльності біологічного компоненту екосистеми лиману. У лимані спостерігається велика мінливість солоності води у часі: весною, із запуском води з моря, вона знижується, а наприкінці літа знов підвищується на деяких ділянках лиману до 240-300 г/дм³. Обводнення лиману дало змогу відновитися популяціям артемії у лимані. З морською водою до лиману потрапляють до 7 морських видів макро- і мікро- рослинності, які не спричиняють суттєвої небезпеки для вторгнення в екосистему лиману.

Для стабілізації водного балансу Куяльницького лиману необхідне надходження води у кількості 10-15 млн м³/рік з річки Великий Куяльник та з інших джерел.

Одеський державний екологічний університет у 2018 році провів обстеження русла річки Великий Куяльник. За результатами роботи отримані наукові обґрунтування необхідних заходів з відновлення водних ресурсів річки Великий Куяльник та по оптимізації її водного балансу Куяльницького лиману.

Листом від 23.04.2018 № 913/02.1-13/919 Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації

відповідно до чинного порядку розроблення регіональних програм запропонував розробити нову відповідну Програму. Необхідність розроблення зумовлена тим, що природоохоронна мета Програми не досягнута. Отримана згода голови обласної державної адміністрації на розроблення нової Програми.

З метою врахування під час підготовки нової Програми всіх аспектів збереження та відновлення водних ресурсів у басейні лиману, Департамент отримав пропозиції щодо заходів програми від членів науково-технічної ради Одеської ОДА; Подольської, Ширяївської, Іванівської, Лиманської, Біляївської, Ананьївської, Березівської райдержадміністрацій, структурних підрозділів ОДА - Департаменту фінансів, Департаменту економічної політики та стратегічного планування, Департаменту освіти та науки, Управління туризму, рекреації та курортів, Управління містобудування та архітектури; а також від Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, Одеської міської ради.

Департаментом розглянуті надані пропозиції, та складено проект напрямів та заходів нової Регіональної програми збереження та відновлення водних ресурсів у басейні Куяльницького лиману на 2019-2023 роки. При складанні проекту було враховано наступне:

- обмеженість бюджетного фінансування на заходи нової Регіональної програми;
- необхідність виконання всіх запланованих заходів нової Регіональної програми;
- досягнення мети програми – відновлення водних ресурсів Куяльницького лиману, оздоровлення стану річки Великий Куяльник;
- планування заходів достатніх для досягнення мети нової Регіональної програми і забезпечених фінансуванням;
- достатнє і ефективне використання бюджетних коштів;
- загальний природоохоронний ефект від виконання заходів нової Регіональної програми.

За досвідом подачі води з Чорного моря до лиману у 2014-2018 роках виявлена необхідність подачі води у кількості 10-15 млн. куб.м./рік. При цьому, за декілька сторіч до лиману з поверхневим стоком надходили тільки прісні води, за винятком 1907 і 1926 років, та років видобування солі. Тому, технічна задача, яку потрібно вирішити – це спланувати і реалізувати заходи, які дозволять подавати у лиман саме поверхневу прісну воду.

Враховуючи державне значення Куяльницького лиману (підготовлені документи для оголошення про створення Національного природного парку «Куяльницький», у Верховній Раді України зареєстровано і розглядається законопроект від 20.06.2018 № 8502 про оголошення курорту «Куяльник» - курортом державного значення) передбачається фінансування в основному з державного і обласного бюджету, частково з місцевих бюджетів..

Ресурсне забезпечення Програми наведено у відповідному додатку програми. Загальний бюджет Програми становить 548 447 849 грн.

Строк реалізації Програми становить 5 років: 2019 - 2023 роки. Програма реалізується у 2 етапи: 1 етап – 2019-2020 роки; 2 етап – 2021-2023 роки.

Напрямами діяльності Програми є:

1. Заходи щодо створення системи управління водними ресурсами в басейні Куяльницького лиману;

2. Поліпшення екологічного стану в басейні Куяльницького лиману;
3. Науковий супровід та моніторинг (обстеження) гідроекологічного стану в басейні лиману
4. Заходи до реалізації Закону України «Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення»;
5. Просвітницькі заходи.

Всього Програмою передбачено 15 природоохоронних заходів. Заходи за напрямками діяльності наведені у відповідному додатку програми.

Очікувані результати Програми:

збереження Куяльницького лиману як унікального лікувального водного об'єкту загальнодержавного значення;

відновлення і підтримання сприятливого гідроекологічного та санітарного стану водних ресурсів в басейні Куяльницького лиману;

створення сприятливих умов для розвитку бальнеологічної та рекреаційної справи, проживання населення і соціально-економічного розвитку прилеглих районів Куяльницького лиману;

проведення робіт з реабілітації водних ресурсів в районі Лузановських озер;

підвищення екологічної свідомості широких верств населення щодо статусу та значення Куяльницького лиману.

Кількісні показники та ефективність (кінцевий результат) Програми оцінюється відновленням і можливістю вільного природного водотоку щороку до Куяльницького лиману у кількості 10-15 млн. куб.м. прісної води.

Виконуючий обов'язки
директора Департаменту

О.В. Повар

Акімов
Інешин
Безребра 728-35-52